

Kehtna 8-kl-Kooli kõrval asub Järva talu, mis on ehitatud Mats Rummo poolt. Kalbu küla maad, kus Järva talu asub, kuuluvad Kehtna mõisaomanikule Helmut Lilienfeldile. Mõisnik ei tahtnud karjamõisa enam pidada ja müüs maad talupoegadele. Ostmine on toimunud möödunud sajandi lõpul ja käesoleva sajandi alguses. Ostmise kohta sõlmiti lepingud. Nii sai Mats Rummost eelmise sajandi lõpul Järva talu omanik. Koha suuruseks oli 48 tesaadini. Selle eest tuli maksta mõisnikule 2775 hoberubla

Mats Rummo sündis 12. mail 1855. a. Kehtnas. Ta oli keskmist kasvu kõhetu mees, juuksed olid tumedad. Ka habe ja vurrud olid mustad. Enne abiellumist oli Jäneda mõisas ehitusel tööl. Seal tutvus oma esimese naise Anna Nõmmsaarega. Abielu sõlmiti Tallinnas 16. veebruaril 1886. a. Anna Nõmmsaarega oli Mats Rummol viis last.

Tütar Liina sünd. 13. detsembril 1886. a.

Tütar Liisa sünd. 7. juulil 1888. a.

surn. 27. märtsil 1889. a.

Poeg Villem sünd. 5. märtsil 1890. a.

poeg Juhan sünd. 3. septembril 1891. a.

tütar Anna sünd. 5. juulil 1896. a.

surn. 24. augustil 1896. a.

Anna Nõmmsaar suri pärast Anna sündi 6. juulil 1896. a.

Teist korda abiellus Mats Rummo 13. oktoobril 1896. a. Liisu Tambergiga. Liisu Tambergiga olid lapsed:

poeg Jaan sünd. 22. augustil 1897. a.

tütar Ella sünd. 4. veebruaril 1900. a.

tütar Salme sünd. 22. märtsil 1903. a.

tütar Leida sünd. 26. juulil 1906. a.

poeg Paul sünd. 14. juulil 1909. a.

surn. 27. märts 1981. a.

Mats Rummo oli erksa vaimuga, teistest külameestest arukam. Luges raamatuid ja ajalehti. Peres loeti üldse palju raamatuid laenutati poeg Jaani poolt organiseeritud raamatukogust. Tema sooviks oli lastele haridust võimaldada. Seda MÄRGIB TA KA TESTAMENDIS JÄRGMISELT:

Väljavote testamendist:

Tütär Salmel, Leidal ja poeg Paulil on õigus Järva koha kulul keskkooli haridust saada. Selle eest on nad kohustatud koolivaheaegadel oma jõu ja terviskohaliste tööde juures Järva koha peal kaasa aitama. Kui Salmel ja Leidal võimalust ehk tahtmist ei ole keskkooli haridust saada, siis saavad nad nõnda sama kui Ella Järva koha pealt, kumbki üks lehm, lammas ja riidekapi saama.

Füüsilist jõudu oli Mats Rummo vähe. Tal olid kopsud haiged. 1917. a. oli tal raske halvatus. Halvatusest ta küll toimus, aga õiget tervist enam ei olnud, Tööd teha enam ei saanud. Aega veetis ta ajalehtede lugemisega. Vaevusi tekitas raske hingamine, mis oli kohe teise tuppa kuulda.

Mats Rummo suri 1921. a. ,olles 66. a. vana.

Mats Rummo esimese naise Anna Nõmmiksaare kohta on vähe andmeid. On teada ,et Anna oli Jäneda virtinaks. Mats pidas temast väga lugu.

Mats Rummo teine naine Liisu Tamberg sündis Lelles. Ta oli väikest kasvu, väledate jalgadega, välimuselt väga puhas. Et ta heledatoonilisi riideid armastas, on ta lastele mällu jäänud väga puhta ja heldena. Olemuselt oli vaikne ja lahke. Tema sünnikodu asus metsa sees, millest võis tema tagasihoidlikkus tingitud olla. Noorena oli ta olnud võõraste teenija, Ta teadis ja mõistis, mis tähendas võõra teenija olla ja selletõttu oli oma teenijate vastu lahke, Ta oli väga hea perenaine. Eriti on lastele meelde jäänud tema oskus leiba valmistada. Oli hea lauluhäälega. Sünnikodus Lelles käis koolimaja juures laulukooris laulmas. Ka vanas eas armastas kanda heledaid rõivaid. Kord kinkisid lapsed talle sooja pehme musta ja hallikirju flanelkleidiriide. See talle ei meeldinud ja ta andis selle kohe ära.

Liisu sünnipäeva tähistati suuremaltsiis, kui ta sai 60. aastaks. Lapsed kinkisid talle tugitooli. Veel tähistati pidulikumalt 85-aastast sünnipäeva ,mida peeti poeg Pauli juures. Suri 88 aastalt.

Mats Rummo pere oli suur. Maja oli väike, ruumi oli vähe. Magati mitmekesi ühes voodis. Magamiseks kasutati ka raame, mis päevaks ära korjati. Laua ääres oli söömas pidevalt 10-12 inimest. Lapsed hakkasid varakult kodust ära minema iseseisva elu peale, Tüli ja kaklemiat laste vahel oli, aga üldiselt elati sõbralikult. Teenija Juuli mälestuste järgi olid lapsed olnud head ja sõbralikud.

Töödest on lastele meelde jäänud ühine heinategemine.

Heina tehti heinamaal, mis asus 8-9 km.eemal. Et Rummode peres oli kõigil teadmiste vastu huvi näitab see fakt, et tütar Salme pidi lehed heinamaale viima, kus neid hoolega loeti.

Lastest oli kõige vanem poeg Villem. Ta oli väga karske, väga töökas, tõsine, kange iseloomuga. Kandis ka habet. Abiellus hilja. Kaua aega ei leidnud naist sellepärast, et ta arvas keegi ei oska teha nii head leiba ja peenleiba kui ema. Villem päris talu.

Väljavõtte testamendist.

3. Minu varandus on talukoht Järva 48 tessatini suur, mis asub Kehtna vallas Kalbu külas. See jääb kõige selle koha peal oleva liikumatu ja liikuva varandusega minu poeg Villemi pärida, mispärast ta on kohustatud siin alamaal nimetatud määrused täitma,

Isa testamendi põhjal tuli Villemil vendi ja õdesid koolitada

See ei olnud talle meeltemööda.

Seltsielust võttis osa. Oli Tuletõrje seltsi kassapidaja. Pidu-dest võttis osa, aga ei tantsinud. Abielus oli kaks korda. Esime-
ne naine Leena Akker. Temaga olid lapsed Heino ja Jaan. Teine na-
ne. Temaga tütar Ilme. Villem suri 1956. a.

Poeg Juhan läks poisikesest peast ühe viinapõletajaga kaasa, kes läks Poolasse. Juhan oli väga arukas, huumorimeelega. Umbrus polnud aga hea. Tutvus viinaga mis mõjutas tema elusaatust. Ta oli mitu korda viinaravil. Oli abielus Olga Mürgiga. Järglasi ei ei olnud.

Vanem tütar Liina lahkus varakult kodust Tallinna. Ta töötas linnas majateenijana. Iseloomult oli väga südamlük, kaastundlik, välimused täidlane. Oli abielus Juhan Künkaga. Tütar Ella. Liina suri 1966. a.

Ka tütar Ella lahkus varakult kodust. Oli abielus Kaarel Taimloga. Elas Salutagusel ja oli koduperenaine. Mees töötas Salutaguse Pärmivabrikus. Tütred Saima, Siiri, Silja.

Kooliharidust said pojad Jaan ja Paul ja tütred Salme ja Lei-
da. Jaan õppis Järvakandi Ministeeriumikoolis. Kooli tuli minna
esmaspäeva hommikul jalgsi. Minna oli 8-9 km. Teenija Juuli
käis saatmas. Pärast Järvakandi Ministeeriumikooli lõpetam-
ist siirdus õppima Rakvere Õpetajate Seminari. Peale kooli
lõpetamist sai koha Raikküla kooli. Jaan oli heade organisee-
rimis võimetega.

Tema oli seltsielmä algataja Kalbus. Tema algatusel loodi Kalbus laulukoor ja näitering. Ta organiseeris ka raamatukogu seltsi, muretses raamatuid. 1937. a. peale töötas ta Riigi Ringhäälingus laste - ja kirjandussaadete toimetajana. Okupatsiooni ajal kahel korral vangis. 1944. a. jätkas tööd raadio lastesaadete toimetuses. Suri 1960. a. Oli abielus Elli Noaga. Lapsed Vello ja Maimu.

Paul oli kõige noorem poeg. Tema õpingud algasid Kehtna algkoolis. Huvi kirjanduslike harrastuste vastu avaldus juba algkooli päevil. Pauli eestvedamisel anti koolis välja oma kirjanduslõkku almanahhi "Nooruse Helinad". Seda trükiti ja paljundati Šapirograafi abil. Õpingud jätkusid Tallinna õpetajate seminaris, mille lõpetamisel 1930. a. algas pedagoogi töö. Edasine eluperiood on teada. Ajakirjas "Looming" nr. 9 1965 kirjutab Paul Rummo "Enesest ja teistest Isamaasõja ajal" järgmist:

"Mind nii öelda "küpses meheas" tabanud sõda sidus mu uue elukutsega, varasemad juhuslikud kirjanduslikud harrastused said sealtpeale püsivaks." Sõja ajal oli Paul NSV Kunsti-ansambli dramaturg. Koju jõudmist kirjeldab ta nii:

"Tallinna jõudes ruttasin Kivimäle oma sõjajärgsest korterist omakseid otsima. Neist polnud mul vähimaidki teateid. Põlved läksid nõrgaks, kui leidsin korteri tühjana. Naabrusest sain siiski perekonna jäljed kätte. Koputasin Nõmme teises servas juhatatud maja uksole. Kaks tuttavapäolist, aga pikaks veninud tüdrukusirgatsit avasid ukse ja karjatasid: "Isa!" Seesama sõna kajatas nende selja tagant põranda lähedalt ühe mulle tundmatu pisikese mehe suust. "Need olid tütreid Kall ja Lea ja "tundmatu" pisike mees Paul-Merik.

Paul Rummo suri 1981. a.

Tütar Salme sai ka pedagoogi kutse. Oli mehe pärast Siberis. Mehele pandi süüks osavõttu Viktor Kingissepa ureteerimisest. Selle ajal teenis Osvald Kongi sõjaväes ja oli Tallinnas komandatuuris autojuhiks. Kui sõdur pidi ta käsku täitma.

Ki ole teada, kas ta teadis, kuhu ta sõitma pidi. Osvald korraldus mõisteti 5. a. vangi, kuhu ta ka suri. Salme viidi enne kohtuotsust Siberisse, kus ta oli 1. a. ja 3 kuud. Pöördunud Eestimaaile tagasi töötas Salme õpetajana.

Tähelepanu äratav Mats Rummo järglaste tegevus meie kirjanduse ja kultuuri arendamisel. Sellest sugupuust on võrsunud kirjanikud Jaan Rummo, Paul Rummo, Paul-Eerik Rummo, lastekirjanik Maimu Linnamägi, teatriteadlane, kunstiteaduste kandidaat Lea Tormis, Mall Johanson Kirjastuse "Valgus" Füüsika Instituudi direktor Tehnikadoktor Peeter Saari, Pärnu teatri kauaaegne peanäitejuht Vello Rummo, näitleja Jaak Johanson. Kokku on Mats Rummo järglasi praegu 63.

Töö koostamisel on kasutatud järgmisi materjale:

1. Mats Rummo tütre Salme Kongi mälestused, mis on lindistatud 27. detsembril 1981. a. Paul-Eerik Rummo poolt.
2. Mats Rummo testament.
3. Mats Rummo poja Paul Rummo tütre Mall Johansoniga seletused.
4. Separaat ajakirjast "Looming" nr. 5 1969. a.